

ДО

ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД № РД УМО-9/29.09.2017 г.

НА РЕКТОРА НА БУРГАСКИЯ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Мирослав Митъев Димитров – външен член на научно жури, определено със Заповед № УМО-9/29.09.2017 г. на Ректора на БСУ

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност **доцент** в Бургаския свободен университет по професионално направление 3.6 „Право”, научна специалност „Гражданско и семейно право”, обявен в ДВ бр. 62/01.08.2017 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Центъра по юридически науки на Бургаския свободен университет (БСУ) по решение на Академичния съвет (протокол № 3 от 23.06.2017 г.). Конкурсът е обявен с публикация в Държавен вестник бр. 62/01.08.2017 г. със срок 3 месеца от обнародването му. Научното жури е определено със Заповед № УМО-9/29.09.2017 г. на Ректора на БСУ.

За участие в конкурса документи е подал един кандидат – Красимир Стоянов Коев. Той е роден през 1964 г. Завършил е средно си образование през 1983 г. в Политехническа английска гимназия „Гео Милев”, гр. Бургас и висше юридическо образование през 1990 г. в ЮФ на СУ „Климент Охридски”. От 1991 г. работи в БСУ първоначално като хоноруван асистент, а от 1993 г. като щатен асистент, впоследствие старши и главен асистент. В периода 2012 -2015 г. е докторант на самостоятелна подготовка в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски”. Защитил е успешно дисертационен труд на тема „Заместване в дълг по чл. 102, ал. 1 ЗЗД” на 05.01.2015 г. и е придобил образователна и научна степен „доктор” по научната специалност „Гражданско и семейно право”, за което му е издадена диплома № 0143/25.02.2015 г. от Югозападния университет „Неофит Рилски”. Понастоящем д-р Красимир Коев е преподавател по Облигационно право, Търговско право и Основи на Гражданското право в Центъра по правни науки на БСУ, като заема академичната длъжност „главен асистент”. Работил е и като академичен наставник по национален образователен проект „Студентски практики”, финансиран от МОН, в периода 2015-2017 г. Кандидатът притежава както преподавателски и научно-изследователски опит, така и богат практически опит като юрист, първоначално като правен експерт в Регионалния център за правна помощ към КНСБ – Бургас през 1991-1992, а от 1993 г. до днес като активно практикуващ адвокат – член на Адвокатска колегия, гр. Бургас.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

За участие в конкурса кандидатът д-р Красимир Коев е представил монографично изследване на тема „Договорът за факторинг в българското право”,

издадено през 2017 г. от издателство „Сибир“ с общ обем от 279 стр., както и пет други негови публикации, представляващи 4 доклада на научни конференции, проведени в периода 2015 – 2017 г. и статия, публикувана в Юридически сборник, т. XXIII, издание на БСУ, 2016 г. Представените материали не повтарят темата на дисертационния му труд нито изцяло, нито отчасти и са публикувани след защитата на дисертацията му, като повечето от тях са свързани с темата на монографичното му изследване, посветено на договора за факторинг. Приложени са още удостоверение за придобита образователна и научна степен „доктор по гражданско и семейно право“, както и служебна бележка, удостоверяваща учебната му заетост като преподавател в БСУ, от която е видно, че кандидатът има изискуемия преподавателски стаж и съответната учебна натовареност.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Кандидатът д-р Красимир Коев е преподавал и преподава дисциплините „Гражданско право - обща част“, „Облигационно право“, „Търговско право“ на студентите от специалност „Право“, както и „Основи на гражданското право“ на студентите от специалност „Публична администрация“. По тези учебни дисциплини кандидатът е разработил лекционни курсове за редовно и задочно обучение. Използва съвременни методи на преподаване и постига много добри резултати в обучението на студентите, за което му помага и натрупания през годините богат практически опит, даващ възможност за онагледяване на преподавания материал с разнообразни казуси, включително и от собствената му практика. Кандидатът се включва активно и в допълнителни форми за практическо обучение на студентите. В продължение на повече от две години (2015-2017 г.), а и досега работи с тях като ментор по национален образователен проект „Студентски практики“, финансиран от МОН. Подкрепя студентите и в техните изяви в научно-изследователската сфера, за което през 2014 г. е получил Специалното отличие на XV-та конференция на БСУ за студентско научно творчество за подпомагане на научните разработки на студентите и тяхното отлично представяне. С оглед на изложените данни може да се заключи, че кандидатът д-р Красимир Коев е натрупал многогодишен преподавателски опит, утвърдил се е като уважаван от студенти и колеги преподавател, което насочва към извода, че същият притежава необходимата подготвеност като преподавател за заемане на академичната длъжност „доцент“.

4. Оценка на представените публикации

4.1. Централно място сред представените от кандидата в конкурса д-р Красимир Коев публикации заема монографичното му изследване „Договорът за факторинг в българското право“, което може недвусмислено да бъде определено като хабилитационен труд, притежаващ съществени научни и практико-приложни качества. Изследването е в общ обем от 279 страници с 484 бележки под линия и е посветено на изясняване на същността и правната характеристика на договора за факторинг според българското право, сключването, действието и прекратяването на договора, като специално внимание е отделено на особеностите във връзка действието на договора и някои отговорности на доставчика. Изложението е структурирано логично, организирано е в три глави, разделени на параграфи, като са посочени и използваните от автора източници в библиография. Изследването е актуално и значимо, тъй като е посветено на недостатъчно проучен в правната литература договор, който обаче има

съществена роля в организирането и обслужването на търговския оборот. Макар да не е първо по рода си правно проучване на договора за факторинг в българската правна книжнина, може с увереност да се каже, че представеното монографично изследване е най-цялостното, най-подробното и най-задълбоченото от досега появилите се публикации, свързани с темата, на която авторът е посветил своята работа.

В първата глава на своето изследване авторът е разгледал множество въпроси, дори може да се каже, че тази глава е твърде голяма по обем и внася известен структурен дисбаланс в цялата работа. Тук е направена подробна историческа справка, като е проследено възникването на договора за факторинг и са очертани икономическите предпоставки за това. Централно място в тази глава заема изследването на правната същност на договора, като се обосновава основополагащата теоретична теза, че договорът за факторинг е самостоятелен договор, а не вид цесия. Изтъкнати са трите му функции като договор, обслужващ търговския оборот – функция по финансиране на дейността на доставчика, функция за поемане на кредитен риск от страна на фактора и функция по обслужване (извършване на административни и счетоводни услуги). С оглед на тези функции са и различните видове договори за факторинг, като авторът правилно от методологическа гледна точка е разгледал видовете като е извел ясни критерии, по които е направил различните деления. Съществено и важно място в изложението в тази първа глава е отделено на сравнението на договора за факторинг с договора за цесия в различните му разновидности. Въз основа на задълбочен анализ авторът стига до правилния извод, че договорът за факторинг не следва да се разглежда като вид цесия, а като самостоятелен търговски договор. Направен е опит също да се очертае същественото съдържание на договора за факторинг, въпреки че като неуреден нормативно договор е трудно са се изведе минимално необходимото съдържание, за да бъде квалифициран един договор като договор за факторинг. Значително място е отделил авторът на правата и задълженията, които се пораждат за страните при различните видове договори за факторинг, както и на важни от практическа гледна точка проблеми, които възникват във връзка с клаузата „del credere”, във връзка с договорната суброгация и др. В тази глава е направена и правна характеристика на изследвания от автора договор (§5), като са изведени съществените му правни белези и са направени множество съпоставки с други договори (§6), част от които представляват сходни правни фигури, като по този начин е постигнато ясно и прецизно разграничение.

Втората глава на работата има няколко акцента от съдържателна гледна точка, макар те да не са подредени според мен по най-добрия и логичен начин. На първо място може да се посочи въпросът за вземането и неговата роля в структурата и предмета на договора за факторинг. В тази връзка авторът не се е поколебал да изрази ясно отношение и по противоречиво разглеждания в литературата въпрос за прехвърлянето на бъдещи вземания, като е направил и обоснована критична оценка на съдебната практика по този въпрос. Тук са разгледани и множество хипотези на сключването на договора, които възникват в практиката – като рамков договор, договор при общи условия, договор под условие и др. Обсъдени са и въпросите, свързани със страните по договора за факторинг и страните по договора за доставка на стоки и/или услуги, като специално внимание е отделено на изискванията на закона относно фактора.

В третата глава от изследването, макар и несполучливо според мен озаглавена, авторът е направил анализ на важни от практическа гледна точка въпроси. Тук са разгледани прекратяването на договора за факторинг, включително при развалянето му

поради неизпълнение, очертани са предпоставките и обема на отговорността на доставчика по повод прехвърляне на вземането при цедирането му и при прехвърляне в резултат на договорна суброгация. Авторът е изразил и становището си по въпроса за отговорността на доставчика при уговорена непрехвърлимост на вземането в контекста на разпоредбата на чл. 103, ал. 3 ЗЗД и възраженията на купувача, като в тази връзка е направил съдържателно и разумно предложение *de lege ferenda* при бъдещото нормативно уреждане на договора за факторинг изрично да се предвиди възможност за възражения на купувача-длъжник не само при цедиране на вземането, но и при договорна суброгация. Накрая в тази глава авторът е изследвал и практически важния проблем със съобщаването на прехвърлянето на вземането както в случаите на цедиране, така и в случаите на суброгиране, като и тук е направил своите предложения за усъвършенстване на законодателството.

Като цялостно впечатление може да се изтъкне, че изследването е задълбочено и се отличава с богатство на разгледаните от автора хипотези, преходите от един разглеждан проблем към друг са плавни и логични, като е постигната смислова цялост на изложението. Езикът е разбираем и четивен, като същевременно показва, че авторът владее на високо ниво частноправната материя, особено в сферата на Облигационното право и на Търговското право. Подържаните от автора тези са логично и подробно аргументирани. Обхваната и критично е анализирана голяма, а според мен практически цялата натрупана българска съдебна практика по въпросите, свързани с договора за факторинг. Използвана е значителна и достатъчна по обем за целите на изследването релевантна българска и чуждестранна правна литература на руски, английски, немски и френски език. Във връзка с умело използвания от автора научен апарат се налага усещането, че за разлика от някои по-млади автори, които понякога самоцелно цитират както стойностни, така и понякога недотам стойностни съчинения, а също и такива, които нямат пряка връзка с темата, просто за да увеличат броя на заглавията в библиографията си, в случая авторът вероятно съзнателно е цитирал само най-важните и значими специални източници, с които е боравил при своето проучване на темата. Авторът оставя и добро впечатление у читателя с умението си да зачита чуждото мнение и да води етична научна дискусия с други автори, макар да не споделя изразените от тях тези.

4.2. Научни и научно-приложни приноси на представеното монографично изследване

След внимателният прочит на хабилитационния труд на кандидата, могат да се открият следните по-важни конкретни научни и научно приложни приноси:

- за първи път в българската правна книжнина е направен опит да се изведе и формулира самостоятелно определение на договора за вътрешен факторинг и да се предложи то като основа на едно бъдещо нормативно уреждане на този договор и легалното му дефиниране;
- за първи път в българската доктрина подробно е изяснено същественото съдържание на договора за факторинг като самостоятелен търговски договор и неговото действие, включително случаите на особено действие;
- съществена научна новост е разглеждането на въпроса за приложението на договорната суброгация като прехвърлителен способ относно вземанията на доставчика към фактора, който също се изследва за пръв път в нашата правна литература и в тази

връзка може да се подкрепи добре обоснованата от автора теза, че този способ е приложим наред и като алтернатива на цесията;

- подробният анализ на правната природа и функциите на клаузата „del credere” при договора за факторинг и открояването на съществени различия на тази клауза в сравнение със случаите, когато тя се включва в съдържанието на други договори като комисионен договор и договор за търговско представителство, изрично уредени от законодателя. Важен и добре аргументиран е изводът на автора, че тази клауза е свързана със самостоятелната отговорност на фактора към доставчика, а не почива на основата на солидарна отговорност между него и купувача-длъжник;

- теоретичен принос на автора е добре обоснованата теза, която може да се сподели и подкрепи, че договорът за факторинг е самостоятелен вид (*sui generis*) търговски договор, а не подвид на някой друг договор;

- задълбоченото и подробно изследване на видовете договори за факторинг според международната практика и тяхната приложимост във вътрешния търговски оборот чрез сключване на договори за вътрешен факторинг;

- добре изяснената правната природа на договора за факторинг, като тезата на автора, че той е относителна търговска сделка може да се сподели и подкрепи;

- солидната аргументацията, подкрепяща алеаторния характер на договора за факторинг, който не е вид цесия, както и становището му, че този договор няма обезпечителен характер, тъй като не притежава белезите на фидуциална цесия, а представлява самостоятелна форма на финансиране на стопанската дейност на доставчика, която не се отъждествява и далеч надхвърля последиците от прехвърлянето на вземания чрез договор за цесия;

- за първи път в българската правна литература е направено подробно изследване на въпроса за прекратяването на договора за факторинг, включително в резултат на развалянето му поради неизпълнение, както и важния от практическа гледна точка въпрос за възможностите на фактора за търси връщане на предоставеното/осигурено от него финансиране на доставчика. В тази връзка авторът е стигнал до правилния извод за недостатъчната пригодност на извъндоговорните правни способи на неоснователното обогатяване и обоснованата в тази връзка нужда от законодателно уреждане на специален иск с договорно основание, който да предостави възможност на фактора да търси даденото от него и обезщетение за реално причинените вреди без да е ограничен от по-малката от двете стойности;

- направената от автора подробна съпоставка между отговорността на доставчика и отговорността на цедента по чл. 100, ал. 1 и 2 ЗЗД и правилното заключение, че уредбата на отговорността на цедента може да намери само съответно, но не и пряко приложение относно отговорността на доставчика, което заключение има освен теоретично и важно практическо значение за правораздаването;

- за пръв път са изследвани възможностите за сключване на договора за факторинг като рамков договор и като договор, сключен при общи условия;

- като принос на автора може да се посочи и задълбочения анализ на проблема с прехвърлянето на бъдещи вземания при договора за факторинг и изводът, отричащ нищожността на договора в противовес на критично оценената от автора практика на ВКС по въпроса за нищожността на цесията на бъдещи вземания, обективизирана в р. № 32-2010-II ТО, ВКС;

- множеството разумни, полезни и добре обосновани предложения за усъвършенстване на законодателството в посока нормативно уреждане на договора за

факторинг също могат да се изтъкнат като съществен принос на автора, който не само обогатява българската правна книжнина и дава готови разрешения на законодателя.

4.3. Критични бележки и препоръки към представеното монографично изследване

Наред с неизчерпателно изложените по-горе приноси, могат да се направят и някои критични бележки към хабилитационния труд:

- Липсва указание за датата, към която изложението е актуално и съобразено с оглед на действащото към тази дата българско законодателство и натрупана съдебна практика;

- Липсва заключение, в което да се систематизират и обобщят научните и научно-приложните резултати от изследването и най-вече разумните предложения за усъвършенстване на законодателството, които авторът е направил *de lege ferenda* в края на много от параграфите;

- Не е добър според мен подход в началото на изследването да се дава „научно определение на договора за факторинг“ (с. 20) особено при условие, че липсва легално определение на този договор. Лаконичната уредба в чл. 2, ал. 2, т. 12 ЗКИ и § 1, т. 11 ДР на ЗКПО не са достатъчни за тази цел, както правилно посочва автора на с. 19. Методологически по-правилно би било след като се изведат и анализират характерните му юридически белези с оглед на действащото законодателство, съдебната и трайно установената търговска практика у нас и след като се съпостави със сходни правни фигури, да се изведе определение въз основа на направената характеристика. Може би е било по-добре в началото да се въведе „работна дефиниция“, като се вземе напр. определението, дадено в Конвенцията за международен факторинг, макар и нератифицирана от нашата страна и неинкорпорирана в българското законодателство;

- Трите глави, на които е разделено цялото изследване не са добре балансирани като обем – първата глава обхваща повече от половината от целия текст и е могло да бъде разделена на две относително равностойни части – първата, посветена на произхода и историческото развитие на договора и сравнителноправен преглед, а втората на същността и характеристиката на договора за факторинг според действащото българско обективно право и изграждането на понятието въз основа на характерните му белези и направените отграничения. А част от въпросите, изследвани в първата глава и свързани с действието на договора е могло да бъдат включени във втората глава – „Сключване и действие на договора“, която пък на свой ред се явява недовършена относно действието на договора;

- Глава III е недобре озаглавена – „Някои особености във връзка с действието на договора“. Традиционното разбиране, прието в българската правна доктрина е, че действието на всеки договор се изразява в правата и задълженията, които той поражда за страните и съответно, ако то има особености, следва да се разглеждат въпроси свързани с особености на породените от договора за факторинг права и задължения, както и до пораждаване на нетипични такива. А по същество в тази глава се обсъждат въпроси, свързани с прекратяването на договора и особеностите му, включително неговото разваляне и с отговорността на доставчика в различни хипотези, които са въпроси, предпоставящи проявлението на юридически факти, напр. неизпълнение на задължения и пораждаване на вторични правни последици, които прекратяват или изменят правната връзка между страните, или пораждат вторично правоотношение

между тях от санкционен тип. А по-подходящото място на § 4 на тази глава е в предходната глава II – „Сключване и действие на договора”.

- На места в изложението се използват икономически и счетоводни термини без пояснение какво точно юридическо съдържание се влага в тях (напр. „дебиторска задължнялост” – с. 20, с. 22, финансиране), което води понякога до объркване на читателя и дори до създаване на впечатление за вътрешно противоречие на някои от застъпените от автора тези, тъй като се бори с недоизяснени от юридическа гледна точка термини. Другаде авторът, характеризирайки договора за факторинг, използва неподходящи за мен прилагателни – напр. „сложен договор” или пък допуска объркващо читателя смесване на задължения и вземания на доставчика (с. 27-28). Тази критична бележка показва, че макар и рядко, изложението на места е недостатъчно точно и ясно;

- Не споделям авторската теза, че характерна черта на договора за факторинг е това, че той представлява форма на финансиране на доставчика. Това твърдение, макар и вярно, насочва към неговата икономическа функция, но не е юридически белег на този договор, за да се изтъква във връзка с юридическата му характеристика.

4.4. Други публикации

4.4.1. Освен монографичното изследване „Договорът за факторинг в българското право”, кандидатът е представил за участие в конкурса и значителен брой други свои публикации, които следват по време и не повтарят изследвани в дисертацията му въпроси. Тук следва да се посочат следните публикации на автора:

- Някои аспекти относно предмета на договора за факторинг и развалянето му – научен доклад, изнесен на Международна конференция, организирана от БСУ, 2015 г.;

- Някои аспекти при договора за факторинг от гледище на неговата правна същност – доклад, изнесен на Научна конференция, организирана от Югозападния университет, Благоевград, публикуван в сборник „Актуални проблеми на частното право”, 2015 .

- Характеристики на договора за факторинг – статия, публикувана в Юридически сборник, т. XXIII, 2016 г., издание на БСУ;

- Някои особености в *essentialia negotii* при договора за факторинг – доклад, изнесен на Научна конференция, организирана от БСУ през 2016 г.;

- Някои особености при изпълнение на сложни договори с трайно изпълнение – доклад, изнесен на Научна конференция, организирана от Софийски арбитражен съд при Международната асоциация по правосъдие и арбитраж” през 2017 г.

Описаните по-горе публикации също разкриват уменията на д-р Красимир Коев да извършва задълбочени научни изследвания на различни значими теоретични и практически частноправни проблеми. Те подсилват убеждението, че той владее на високо ниво частноправната материя, способен е да анализира задълбочено важни за теорията и практиката правни проблеми и да прави добре аргументирани изводи и предложения.

4.4.2. Препоръки във връзка с публикационната активност на кандидата

Към кандидата могат да се отправят следните препоръки относно публикационната му активност:

– да публикува резултатите от бъдещите си проучвания, каквито не се съмнявам, че ще последват, като статии и студии в авторитетни български специализирани правни списания (а защо не и в чуждестранни такива, включително индексирани - списания с

импакт фактор), с цел популяризиране на своите виждания за усъвършенстване на българското законодателство и правораздавателна практика не само сред научната общност, но и сред цялата юридическа аудитория у нас;

- да вложи усилия за издаване на учебна литература – учебно помагало и/или учебен курс по една или няколко от преподаваните от него дисциплини, в които да отрази богатия си преподавателски и практически опит, като така да даде своя принос в повишаване на качеството на обучение на студентите в Центъра по юридически науки на БСУ.

5. Заключение

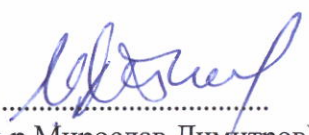
Комплексният анализ на представения за рецензиране хабилитационен труд и другите публикации на кандидата в конкурса д-р Красимир Коев налага за мен безспорния извода, че те са на високо теоретично ниво, съдържат значими научни и научно-приложни приноси, като същевременно имат и съществено практическо значение. Кандидатът има и необходимия преподавателски опит за заемане на академична длъжност „доцент”.

Въз основа на изложеното по-горе в рецензията си убедено считам, че кандидатът в конкурса е изпълнил предвидените в чл. 24, ал. 1 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и в Правилника за неговото приложение изисквания. Той притежава необходимите качества на задълбочен и перспективен изследовател в сферата на частното право, както и качествата на опитен преподавател по няколко частноправни учебни дисциплини.

С оглед на направеното заключение давам положителна оценка на кандидата д-р Красимир Стоянов Коев и ще гласувам в подкрепа на предложението същият да заеме академичната длъжност „доцент” по научно направление 3.6. Право и научна специалност „Гражданско и семейно право” в Центъра по юридически науки на Бургаския свободен университет.

Препоръчвам и на уважаемите колеги – членове на научното жури, също да гласуват в подкрепа на участника в конкурса - д-р Красимир Коев.

20.12.2017 г.

Член на научното жури:
(доц. д-р Мирослав Димитров)